

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie
Instytut Nauk Prawnych
mgr Anita Marta Klimas

Streszczenie pracy doktorskiej:

Konstytucyjnoprawne aspekty normatywizacji „prawa do bycia zapomnianym”
napisanej pod kierunkiem Prof. dra hab. Bogumiła Szmulika

Postępujący rozwój sieci internetowej sprawił, że mamy dzisiaj do czynienia ze zjawiskiem „globalnej wioski”, gdzie gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych odbywa się na tak szeroką skalę, że nie jest możliwe należyte ich kontrolowanie. Dynamiczna eskalacja technologii spowodowała, że zamieszczone w Internecie informacje są udostępniane nieograniczonej liczbie podmiotów, nawet wbrew woli osoby, której te dane dotyczą. W związku z tym, w ramach wirtualnego świata coraz większego znaczenia nabiera ochrona prawa do prywatności.

Przedmiot pracy doktorskiej dotyczy konstytucyjnoprawnych aspektów normatywizacji „prawa do bycia zapomnianym”, a więc sformułowania tego uprawnienia w akcie prawa unijnego, tj. Rozporządzeniu nr 2016/679. Od 25 maja 2018 r., tj. od dnia, w którym przepisy RODO zaczęły być stosowane, każda osoba, której dane dotyczą jest uprawniona do żądania usunięcia danych osobowych jej dotyczących. Wcześniej, „prawo do bycia zapomnianym” pozostawało pojęciem teoretycznym. Sama koncepcja znalazła zastosowanie w odniesieniu do instytucji zatarcia skazania w postępowaniu karnym. Nad „prawem do bycia zapomnianym” pochylił się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W jednym ze swoich wyroków z dnia 13 maja 2014 roku w sprawie zawisłej pod sygn. akt: C-131/12 przyznał podmiotom danych osobowych „prawo do bycia zapomnianym”. Prawo to odnosiło się głównie do danych zamieszczanych w wyszukiwarkach internetowych. Stąd też, przedmiotowe prawo nie jest instytucją całkowicie nową.

Konieczność implementacji tego prawa w Unii Europejskiej była podyktowana w szczególności chęcią wzmocnienia gwarancji realizacji praw człowieka w świecie cyfrowym, ponieważ mają one charakter uniwersalny, a zatem zasięg ich ochrony powinien obejmować również sferę on-line. Ochrona praw człowieka w Internecie stanowi wyzwanie dla unijnego systemu prawnego, w związku chociażby ze wzrostem korzystania z portali społecznościowych. Zapewnienie podmiotom danych prywatności w sieci stało się jednym

z głównych działań UE w obszarze dokonywanej reformy systemu ochrony danych osobowych. Funkcjonowanie tego prawa w społeczeństwie informacyjnym z jednej strony jest niezbędne, a z drugiej wzbudza obawy przed zachwianiem stabilności pomiędzy ochroną prywatności a dostępem do informacji.

Dysertacja składa się z czterech rozdziałów merytorycznych, wprowadzenia i zakończenia. Praca doktorska zawiera wykaz skrótów i skrótowców oraz bibliografię.

Rozważania zawarte w pierwszym Rozdziale koncentrują się na ukazaniu, że prawo do prywatności jest ściśle powiązane z prawem do ochrony danych osobowych, a prawo do ochrony danych osobowych jest pochodną prawa do prywatności. W tym Rozdziale skupiono się na autonomii informacyjnej jednostki zagwarantowanej przez przepisy ustawy zasadniczej.

W Rozdziale drugim przedstawiono genezę „prawa do bycia zapomnianym”, w tym prace legislacyjne mające wpływ na jego kształtowanie się. Zwrócono uwagę na różne koncepcje tego prawa i funkcje, jakie pełni.

W Rozdziale trzecim zostały zaprezentowane podstawowe elementy treści rozwiązań, pozwalające na zrozumienie charakteru i znaczenia „prawa do bycia zapomnianym”. Konieczne jest nie tylko przedstawienie sfery prywatności jednostki i jej danych osobowych, ale i modelu definiującego przesłanki realizacji „prawa do bycia zapomnianym” oraz jego wyłączeń. Dopiero taka analiza pozwoliła na dokonywanie ostatecznych ocen w aspekcie skuteczności wykonywania tego prawa.

W Rozdziale czwartym ukazano potrzebę stworzenia nowego aktu prawnego, którego przepisy są adekwatne do standardów przyjętych na poziomie Unii Europejskiej w obszarze ochrony danych osobowych. Wskazano przyczyny, dla których uchwalono ustawę o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 roku (Dz. U. 2019, poz. 1781) i powody, dla których uchylona z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. 1997 nr 133, poz. 883) okazała się nieefektywna. Pochylono się nad problematyką realizacji „prawa do bycia zapomnianym” i związanym z tym ryzykiem. Podjęto próbę oceny nałożenia obowiązku wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, a także scharakteryzowano, ze szczególnym uwzględnieniem praktyki, środki ochrony prawnej, zasady odpowiedzialności i administracyjne kary pieniężne przysługujące podmiotowi danych za naruszenie „prawa do bycia zapomnianym”.

Rozprawa doktorska została przygotowana w oparciu o złożoną metodę, na którą składają się metody teoretyczno-prawna, dogmatyczno-prawna i historyczno-prawna, a także w ograniczonym zakresie porównawczo-prawna.

Słowa kluczowe: prawo do prywatności, ochrona danych osobowych, „prawo do bycia zapomnianym”, usunięcie danych.